

ХУЛОСАИ КОМИССИЯИ ЭКСПЕРТИИ

Шурои диссертатсионии 6D.KOA-121 назди МДТ «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров» вобаста ба қабули диссертатсияи Абдучабборзода Муҳайё дар мавзуи “Ташаккули мавқеи фаъоли шахсият ҳамчун сифати арзишманди иҷтимоӣ-шахсии хонандагони хурдсол” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 5.3.-Педагогика, 5.3.1. – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот

1. Муҳимият ва мубрамии мавзӯ

Диссертатсияи Абдучабборзода Муҳайё дар мавзуи “Ташаккули мавқеи фаъоли шахсият ҳамчун сифати арзишманди иҷтимоӣ-шахсии хонандагони хурдсол” кори илмӣ - таҳқиқотии ба анҷомрасида ба ҳисоб меравад, ки дар марҳилаи имрӯзаи ислоҳоти низоми маорифи мамлакат ва талаботҳои навини раванди таълиму тарбияи насли даврони нави соҳибистиклолӣ масъалаи муҳим ва ҷалталаб маҳсуб меёбад. Дар шароити ҷомеаи муосир, дар ҳоли тақвияти нишонаҳои бухрон дар маҷрои марбут бо иқтисодиёт, иҷтимоӣёт, сиёсат, авзои экология ва ҳоказо, арзишмандии нақш иҷтимоӣгароёнаи фаъолмандии фард, тамоюлҳои ҳидоятгаронаи вай ҷиҳати раванқи ҷомеа ва нафъи он возеҳу баҳснопазиранд. Дар ин замина вазифаи асосии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ аз тарбия намудани сифатҳои фаъоли иҷтимоии инсон ҳанӯз аз синни хурди мактабӣ иборат мешавад, зеро ин давраи мусоидтарини гузоштани заминаи мустаҳкам барои ташаккули шахсияти кӯдак, самтгирӣ, манфиату муносибати ӯ нисбат ба намудҳои гуногуни меҳнати ғоиданоки ҷамъиятӣ маҳсуб меёбад.

Мақоми муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ дар раванди тарбияи хонандагон ба ҳайси шаҳрвандони фаъолманди ҷомеа, тарҳрезандаи худмухтори маҳруки амалиёту пайкори ҳеш, уҳдадор барои тасмимҳои мақбул, ҳимоятгарони ҳуқуқҳои пешбинигардида ва манофеи ҳудашон ҳоҷат ба асосноккунӣ надорад. Биноан, дар радиҳои функсияҳои пешбари маҷрои тадрису парвариш шаклгирии маҳруки созандаи назардиду мавқеъпазирии фаъолмандонаи хонандагон дар раванди иҷтимоият маҳсуб гардидааст. Мақсади асосии рушди фаъолияти иҷтимоии хонандагон, баҳусус, хонандагони синфҳои ибтидоӣ ба ташаккули шахсият ҳамчун шаҳрванд, нигаронида шуда, қобилияти дар ҷомеа зиндагӣ кардану ҳарчи бештар муфид буданро дар назар дорад.

Муҳимият ва мубрамии рисолаи илмӣ Абдучабборзода Муҳайё пеш аз ҳама дар он аст, ки дар он мушкилиҳои рушди фаъолияти иҷтимоии хонандагон таҳқиқ гардида, барои беҳтар гардидани муаммои мазкур пешниҳодҳои амалӣ коркард шудааст. Худи пажӯҳишгар

бомаврид қайд менамояд, ки “яке аз роҳҳои асосии ташаккули мавқеи ғарзи шахсият ҳамчун сифати арзишмандии иҷтимоӣ-шахсии ҳонандагони хурдсол ин ҷалб намудани насли наврас дар иштироки ғарзи онҳо дар корҳои ҷамъиятӣ ва созмонҳои талабагӣ ва бо усули ғарзломандии ҷамъиятӣ алоқаманд намудани раванди таълиму тарбия ва ба ҳаёт мутобиқ намудани онҳо мебошад”. Дар рисола асосноккунии илмӣ-назариявӣ ва татбиқӣ шартҳои педагогии ташаккули мавқеи ғарзи иҷтимоии ҳонандагони хурдсол мавриди таҳқиқ, таҳлил ва баррасӣ қарор дода шудааст, ки дар илми педагогикаи муосири тоҷик беназир ва ҳалталаб ба ҳисоб меравад.

Қайд кардан ба маврид аст, ки таҳқиқӣ шартҳои педагогии ташаккули мавқеи ғарзи иҷтимоии ҳонандагони хурдсол имкон фароҳам меорад, ки дар таълиму тарбияи насли наврас аз арзишҳои ахлоқӣ, миллӣ ва мардумии халқи тоҷик истифода бурда шуда, дар ин замина мавқеи ғарзи иҷтимоии ҳонандагони хурдсол ташаккул дода шавад ва мутмаинем, ки он натиҷаҳои назаррасро ба бор меорад.

Омузиш ва таҳлилҳо собит менамоянд, ки дар марҳилаи имрӯза омузиш ва мавриди истифода қарор додани шартҳои педагогии ташаккули мавқеи ғарзи иҷтимоии ҳонандагони хурдсол яке аз муаммоҳои илми педагогикаро ташкил медиҳад.

Диссертатсияи ба риштаи таҳқиқи кашадаи Абдуҷабборзода Муҳайё маҳз ба ҳалли ғасли муаммои мазкур бахшида шудааст, ки дар марҳилаи муосир мубрам ва муҳим маҳсуб меёбад. Мубрамияти мавзӯ боз бо он асос карда мешавад, ки дар марҳалаи муосири рушди низоми маорифи мамлакат шартҳо ва имкониятҳои педагогии ташаккули мавқеи ғарзи иҷтимоии ҳонандагони хурдсол то ба имрӯз ба пуррагӣ омӯхта нашудаанд ва онҳо дар тарбияи насли наврас мавриди истифода қарор дода намешаванд. Ҳамчунин боиси тазакур аст, ки дар қисмати дараҷаи таҳқиқӣ мавзуи илмӣ теъдоди зиёди асарҳои илмии олимони педагогони муосири тоҷик мавриди омузиш ва таҳлил қарор дода шудааст. Матлабҳои баёнгардида мубрам ва ҳалталаб будани таҳқиқоти ба анҷом расонидаи Абдуҷабборзода Муҳайёро асоснок менамояд.

Мавзӯ ва муҳтавои диссертатсияе, ки Абдуҷабборзода Муҳайё мавриди таҳқиқ қарор додааст, ба ихтисос ва соҳае, ки Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон барои Шурои диссертатсионии 6D.KOA-121 иҷозати қабул ва баррасӣ додааст, яъне 5.3.- Педагогика, 5.3.1. – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот мувофиқат мекунад.

2. Муҳтавои диссертатсия ба нишондоди ихтисоси 5.3.- Педагогика, 5.3.1. – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот мутобиқ мебошад.

Диссертатсия ба талаботи “Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсияҳо барои дарёфти дараҷаи илмӣ”, ки аз тарафи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар шудааст, ҷавобгӯй мебошад. Ҳамчунин натиҷаҳои таҳқиқот ва хулосаву тавсияҳои коркарднамудаи Абдучабборзода Муҳайё барои амалӣ намудани нишондодҳои Стратегияи миллии рушди маорифи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи то соли 2030 нақши муайяни илмӣ-амалиро иҷро хоҳад кард.

3. Баъди таҳлил ва натиҷабардории автореферат ва диссертатсияи Қодирова Муҳайё Абдучабборовна маълум гардид, ки номбурда натиҷаҳои кори илмӣ-таҳқиқотии худро дар маҷмӯъ дар 30 маводҳои интишорёфта, аз ҷумла, дар 6 мақолаҳои тақризшавандаи маҷаллаҳои КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба таъб расонидааст. Ҳамаи маводҳои интишоргардида мазмунӣ асосии рисолаи илмиро дар худ тақозо мекунанд.

4. Теъдоди маводи интишорнамудаи Абдучабборзода Муҳайё ба талаботи банди 35-и қисмати сеюми (Меъёрҳои оморасозии диссертатсия) Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оиди «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки аз 30 июни соли 2021, №267 ва бо тағйири иловаҳо аз 26-уми июни соли 2023, таҳти № 295 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯй мебошад.

5. Эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқи диссертатсия.

Натиҷаҳои кори илмӣ-таҳқиқотии Абдучабборзода Муҳайё асосан бар пояи риояи талаботҳои методологӣ ва назариявии олимони соҳа ва хулосаҳои коркарднамудаи ҳуди муаллиф таҳия шудаанд. Ҳамчунин асоснок ва боэътимод будани таҳқиқотро омӯзиш ва таҳлили адабиётҳои ватанӣ ва хориҷӣ, таҷрибаҳои пешқадами муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ таъмин менамояд.

6. Ҳангоми таҳлили маводҳои педагогиро раваншиносии омӯхташуда истилоҳот бо дарназардошти мафҳумҳои муосири педагогиву мардумӣ, фалсафӣ, усулҳои фаъоли замонавии таълиму тарбия, ки ба мавзӯи мавриди таҳқиқ қарордодашуда мувофиқанд, ба муомилаи илмӣ ворид карда шудаанд. Дар асосноккунии сарчашмаҳои назариявӣ, таҳлил ва натиҷабардории дастовардҳои навини илми муосир, истифодаи шумораи зиёди сарчашмаҳои илмӣ, аз нигоҳи илмӣ асоснок кардани усулҳои озмоишӣ, асосноккунии маълумотҳои нави ба

дастоварда ва мувофиқати муқаррароту хулосаҳои назариявӣ таъмин карда шудааст. Аз баррасии рисолаи илмӣ бармеояд, ки ҳамаи вазифаҳои таҳқиқотии ба нақшагирифтаи муаллиф роҳи ҳалли худро ёфтаанд. Ин натиҷаҳо дар раванди таҳқиқоти диссертатсионӣ таҳияшуда дар қисмати хулосавии ҳар як боб ва хулосаи умумии диссертатсия нишон дода шудааст. Ҳамчунин дар қисмати наwgониҳои илмии таҳқиқот натиҷаи иҷрои вазифаҳои таҳқиқот аз нигоҳи илмӣ асоснок карда шудааст.

7. Комиссияи экспертӣ диссертатсияи Абдучабборзода Муҳайёро дар мавзӯи “Ташаккули мавқеи фаъоли шахсият ҳамчун сифати арзишманди иҷтимоӣ-шахсии хонандагони хурдсол” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.-Педагогика, 5.3.1. – Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот баррасӣ намуда, дар асоси банди 60-и “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ”

ҚАРОР ҚАРД:

1. Бо назардошти талаботи бандҳои 31-33-и Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон оиди «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки аз 30 июни соли 2021, №267 ва бо тағйиру иловаҳо аз 26-уми июни соли 2023, таҳти №295 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯӣ будани диссертатсияи Абдучабборзода Муҳайё дар мавзӯи “Ташаккули мавқеи фаъоли шахсият ҳамчун сифати арзишманди иҷтимоӣ-шахсии хонандагони хурдсол” барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 5.3.-Педагогика, 5.3.1.-Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот барои ҳимоя ба Шурои диссертатсионии 6D.KOA-121 қабул карда шавад.

2. Комиссияи экспертӣ муҳаққиқони зеринро, ки корҳои илмӣ-таҳқиқотиашон ба ихтисоси 5.3.-Педагогика, 5.3.1.- Педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот мувофиқатдоранд, ба ҳайси муқарризони расмӣ пешниҳод менамояд:

1). Ба сифати муқарризи якум, **Иматзода Лутфия Маҳмадулло** - доктори илмҳои педагогӣ, мудири шуъбаи педагогика, психология ва методикаи таълими Пажӯҳишгоҳи рушди маориф ба номи Абдурахмони Ҷомии Академияи таҳсилоти Тоҷикистон;

2) Ба сифати муқарризи дуюм, **Абдусаматова Мунира Абдуғафоровна** - номзади илмҳои педагогӣ, дотсент, мудири кафедраи забонҳои Донишқадаи илмҳои дақиқ ва технологияи Тоҷикистон дар шаҳри Хучанд;

3) Ба сифати муассисаи пешбар - Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С.Айнӣ тавсия дода мешавад.

4) Ба ҷойгир кардани эълон оид ба ҳимояи диссертатсия дар сомонаҳои МТД «Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобочон Ғафуров» ва Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон розигӣ дода шавад.

5) Ба ҷопи автореферат бо ҳуқуқи дастнавис (100 адад) ва ирсол гардидани он ба суроғаҳои муқаррарнамудай КОА иҷозат дода шавад.

Раиси комиссияи экспертӣ,

доктори илмҳои педагогӣ, профессор:

Азизов А.А.

Аъзоёни комиссияи экспертӣ:

доктори илмҳои психологӣ, дотсент:

Бобоева С.Б.

номзади илмҳои педагогӣ, дотсент:

Абдухолиқзода М.А.

11.09.2026

“Имзоҳои Азизов А.А., Бобоева С.Б. ва Абдухолиқзода М.А.-ро тасдиқ мекунам”.

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси МДТ-и «ДДХ ба номи академик Бобочон Ғафуров» Сайдуллозода З. С.

Маълумот барои тамос: Ҷумҳурии Тоҷикистон, 735700,
ш. Хуҷанд, гузаргоҳи Мавлонбеков, 1, тел.: +992 92 805 7007,
Email: zarrina_14.10.70@mail.ru